

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หากมองย้อนไปเมื่อประมาณราวปี 2533 จนกระทั่งถึงปี 2539 จะเป็นช่วงที่ประเทศไทยกำลังถูกจับตามองจากประเทศในแถบภูมิภาคเอเชียเป็นอันมาก สาเหตุแห่งการที่มีการติดตามความเคลื่อนไหว ก็เป็นเพราะประเทศไทยขณะนั้นมีความคาดหมายที่จะก้าวขึ้นมาเป็นเสือเศรษฐกิจ และต้องการที่จะเป็นศูนย์กลางทางการเงินในส่วนของภูมิภาคเอเชียนี้ ในปี 2533 ประเทศไทยได้ประกาศรับพันธะข้อ 8 ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศอย่างเต็มตัว ซึ่งก่อนหน้านี้ประเทศไทยยังไม่มีความพร้อมจึงปฏิบัติตามพันธะข้อ 8 จึงปฏิบัติตามพันธะข้อ 14 จนกระทั่งประเทศไทยต้องการพัฒนาประเทศให้เป็นที่ไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจจึงได้ประกาศรับพันธะข้อดังกล่าว

พันธะข้อ 8 ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศที่ประเทศไทยประกาศรับนั้น ก็เป็นการผูกพันตนว่าจะปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในพันธะข้อ 8 คือ หลีกเลี่ยงการตั้งข้อจำกัดในการชำระเงินเพื่อธุรกรรมเดินสะพัด , หลีกเลี่ยงจากการเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับเงินตรา และ การรับแลกเปลี่ยนเงินสกุลของตนที่ต่างประเทศถืออยู่

เมื่อมีการผ่อนคลายนโยบายการเงินตราตามพันธะข้อดังกล่าวแล้ว ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างมาก ทั้งในด้านธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ด้านการลงทุน และการแข่งขันของสถาบันการเงินจากแหล่งเงินทุนต่างประเทศ หากมองโดยภาพรวมของวัฏจักรการลงทุนภาคเอกชนแล้ว เริ่มมาจากในช่วงระยะเวลาดังกล่าวมีการขยายตัวของภาคอสังหาริมทรัพย์ ทั้งการก่อสร้างอาคารพาณิชย์ และที่อยู่อาศัย เป็นจำนวนมากโดยอาศัยแหล่งเงินทุนที่อัตราดอกเบี้ยต่ำมาจากเงินทุนระยะสั้นของต่างประเทศ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะสถาบันการเงินของไทยยังคงตรึงอัตราดอกเบี้ยอย่างสูงไว้ เมื่อมีการเปิดเสรีทางการเงินแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศหลังไหลเข้ามาภายในประเทศก็เกิดการแข่งขันลดอัตราดอกเบี้ย ผู้ประกอบธุรกิจก็เลือกที่จะใช้บริการแหล่งเงินทุนที่ลดภาระต้นทุน โดยเลือกการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนต่างประเทศที่ให้อัตราดอกเบี้ยถูกกว่าสถาบันการเงินภายในประเทศ ภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศในช่วงนั้นจัดว่าเป็นภาวะที่ร้อนแรง มีการเก็งกำไรจากราคาสังหาริมทรัพย์สูงเกินความเป็นจริง จนถึงจุดภาวะที่สิ่งก่อสร้างจากผู้ลงทุนล้นตลาดเกินความต้องการของผู้บริโภค ทั้งการปล่อยสินเชื่อจากสถาบันการเงินที่มีการคลายความเข้มงวดในเรื่องของคุณสมบัติผู้ขอสินเชื่อ โดยสถาบันการเงินผลักให้ผู้บริโภคใช้หลักทรัพย์มาค้ำประกันความเสี่ยง ซึ่งหลักทรัพย์นั้นก็สินอสังหาริมทรัพย์ในตลาดการซื้อ-ขาย ที่

นักลงทุนเก็งกำไรแต่เกินความต้องการของผู้บริโภค เมื่อเกิดหนี้เสียในระบบมากเพราะเหตุกำลัง การชำระของผู้ขอสินเชื่อต่ำกว่ามาตรฐานที่ควรจะต้องปล่อยสินเชื่อได้ สถาบันการเงินก็มีหนี้เสีย จำนวนมหาศาล จนกระทั่งต้องมีการปิดสถาบันการเงินภายในประเทศถึง 56 แห่ง เมื่อนักลงทุน ต่างชาติขาดความเชื่อถือในความมีเสถียรภาพทางการเงินของประเทศไทยในช่วงปี 2539 เป็นต้น มา จึงทำให้ไม่ปล่อยเงินกู้มาในระบบ พร้อมทั้งยังเรียกหนี้ในส่วนที่กู้ยืมคืนทั้งหมด ในช่วงเวลานั้น ค่าเงินบาทก็ถูกนักเก็งกำไรโจมตีจนสูญเสียทุนสำรองทางการไปเป็นจำนวนมากในการปกป้อง ค่าเงินบาท ในที่สุดก็ต้องปล่อยให้ค่าเงินบาทลอยตัว ค่าเงินบาทที่แท้จริงจึงสะท้อนออกมา จาก 25 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ เป็น 31 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และต่ำสุดในปี 2544 คือ 44 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ หนี้ของภาคเอกชนที่ต้องคืนแก่ผู้ลงทุนต่างประเทศเมื่อเทียบกับอัตราแลกเปลี่ยนใน ขณะนั้นแล้ว ผู้ประกอบการในประเทศจึงประสบปัญหาไม่สามารถรับภาระหนี้ที่เพิ่มขึ้นจากค่าเงิน บาทลดต่ำลงตามสภาพที่แท้จริงจึงอยู่ในสภาวะไร้ซึ่งทิศทางจะเยียวยาธุรกิจของตนให้ดำรงอยู่ได้ เนื่องด้วยเพราะเป็นที่ระบบมากกว่าเฉพาะภาคส่วนของเศรษฐกิจอย่างหนึ่งอย่างใด จาก หลากหลายปัญหาและความเชื่อมโยงกันโดยไม่อาจที่จะแยกได้จึงกลายเป็นวิกฤตเศรษฐกิจของ ประเทศดังที่เรียกว่า "โรคต้มยำกุ้ง" เพราะทั้งมีเครื่องปรุงที่ครบเครื่องและเผ็ดร้อนอย่างต้มยำ เศรษฐกิจของประเทศไทยหม้อนี้

ผู้เขียนได้กล่าวถึงในภาพกว้างโดยรวมถึงปัญหาที่ก่อให้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจของ ประเทศในทศวรรษที่ผ่านมา แต่สำหรับงานเขียนเล่มนี้แล้ว สิ่งที่จะกล่าวเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นส่วน จัดว่าสำคัญสำหรับระบบการเงินของประเทศที่น่าศึกษาและทำความเข้าใจ ในช่วงที่ประเทศเปิด เสรีทางการเงิน แต่ยังคงยึดอยู่กับระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ คือ ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบ ตะกร้าเงินที่ใช้กันมาก่อนที่จะเปิดเสรีทางการเงิน จนกระทั่งเข้าสู่ตลาดเสรีที่มากไปด้วยการแข่งขัน ประเทศไทยก็ยังคงต้องการให้มีความน่าเชื่อถือ โดยใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนดังกล่าวโดยที่ไม่มี การเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด ระบบอัตราแลกเปลี่ยนนี้จะเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ และเหมาะสมกับ ช่วงเวลาของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ และหากว่าไม่เหมาะสมแล้ว ควรจะเป็นระบบอัตรา แลกเปลี่ยนแบบใด และควรเป็นช่วงเวลาใดที่ควรที่จะปรับเปลี่ยน ผู้เขียนจะขอเสนอ โดยเริ่ม ตั้งแต่การที่ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกกองทุนการเงินระหว่างประเทศ และมีพันธกรณีอย่างไร เกี่ยวกับเรื่อง การเลือกระบบอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศ ให้ท่านผู้อ่านได้ทำความเข้าใจไป ตามลำดับ ซึ่งมาถึงวันนี้ประเทศไทยได้มีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไข ปัญหา และ ป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นเพื่อรับรองกับสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต แต่การแก้ไขดังกล่าวจะ เพียงพอหรือมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใดหรือไม่ นั้นวิธานนิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นคำตอบหนึ่ง ให้แก่ท่านผู้อ่านต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงหลักการของข้อตกลงว่าด้วยกองทุนการเงินระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่รัฐสมาชิกพึงให้ความร่วมมือตามหลักเกณฑ์ของพันธกรณีที่มีต่อกองทุนการเงินระหว่างประเทศ
2. เพื่อวิเคราะห์ถึงการเลือกระบบอัตราแลกเปลี่ยน และกระบวนการในการเลือกระบบอัตราแลกเปลี่ยนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. เพื่อวิเคราะห์ถึงผลกระทบจากการที่รับพันธกรณีของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ แต่ระบบอัตราแลกเปลี่ยนและมาตรการตามนโยบายการเงินไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจที่เปิดเสรีทางการเงิน จนเป็นเหตุให้ประเทศเกิดวิกฤตค่าเงิน จนลามไปถึงการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศ
4. เพื่อวิเคราะห์ถึงผลกระทบ มาตรการ และกลไก ในการป้องกันและแก้ไข การเกิดวิกฤตค่าเงิน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติต่อไป

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1. ลักษณะของพันธกรณีกองทุนการเงินระหว่างประเทศในเรื่องหลักเกณฑ์และการที่รัฐสมาชิกต้องให้ความร่วมมือเกี่ยวกับระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา และการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราต่อกองทุนการเงินระหว่างประเทศ
2. ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศไทย พ.ศ.2540 ในเรื่องการเลือกและกระบวนการในการเลือกระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา
3. กลไกในทางกฎหมาย มาตรการที่สามารถใช้ตามหลักทฤษฎี และตามสภาพการณ์ความเป็นจริงเพื่อแก้ไข หรือป้องกันการเกิดวิกฤตค่าเงินบาท
4. กรณีศึกษาในคดีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องค่าเงินบาท ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของประเทศ

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

หากมีกฎหมายและองค์กรที่กำหนดมาตรการและนำมาตรการดังกล่าวไปปฏิบัติให้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนมีความสอดคล้องและยืดหยุ่นเหมาะสมกับสภาวะเศรษฐกิจ และความ

ตกลงของกองทุนการเงินระหว่างประเทศแล้ว ประเทศไทยอาจหลีกเลี่ยงการเกิดวิกฤตค่าเงินปี 2540 ได้ และในอนาคตก็มีบทบาทใช้แก้ไขและป้องกันการเกิดวิกฤตทางการเงินได้

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเอกสารและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะทาง โดยจะวิเคราะห์ถึง

1. ข้อตกลงว่าด้วยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (Article of Agreement of International Monetary Fund) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบบอัตราแลกเปลี่ยน และการควบคุมเงินตรา

2. พระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ.2521 , พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ.2485, พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ.2551 และพระราชกำหนดจัดสรรทุนสำรองเงินตราเกินจำนวนธนบัตรออกใช้ พ.ศ.2498

3. เอกสารอื่นๆ อาทิเช่น ตำรา, บทความทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้เกิดความเข้าใจถึงหลักการและวัตถุประสงค์ของข้อตกลงของกองทุนการเงินระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบบอัตราแลกเปลี่ยน และการควบคุมเงินตรา ของรัฐสมาชิกที่ต้องให้ความร่วมมือตามพันธกรณีที่มีต่อกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

2. ทำให้เกิดความเข้าใจถึงระบบการแลกเปลี่ยนเงินตรา

3. ทำให้เกิดความเข้าใจถึงผลกระทบจากการที่รับพันธกรณีของกองทุนการเงินระหว่างประเทศแต่การเลือกระบบอัตราแลกเปลี่ยน และกระบวนการในการเลือกระบบอัตราแลกเปลี่ยนไม่สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจของประเทศในช่วงเวลานั้น จนส่งผลให้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจทางการเงิน

4. ทำให้ทราบถึงข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และมาตรการ ในกรณีตัวอย่างในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบบอัตราแลกเปลี่ยน

5. ทำให้สามารถเข้าใจถึงปัญหา และแนวทางแก้ไขในอนาคตหากเกิดสภาพของเศรษฐกิจไม่เหมาะสมกับระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่ใช้อยู่ ตลอดจนกระบวนการที่มีความเหมาะสม

และเพียงพอต่อการดำเนินการเลือกระบบอัตราแลกเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจใน
แต่ละช่วงเวลาอันเป็นการป้องกันปัญหาในระบบการเงินของประเทศได้